

Het land moet beter werken

2010/67
29 10 2010

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Ik heb het even voor u nagerekend. Sinds de verkiezingen van 2007 werden ondertussen al 78 dagen als 'cruciaal' bestempeld door de verzamelde Wetstraatwatchers. Telkens brachten ze een nieuw dramatisch mediamoment met gewichtige verklaringen aan weerszijden van de taalgrens. Waarna de soufflé weer even in elkaar zakte tot de volgende 'cruciale' dag. 78 and still counting ... Wat dit met inhoudelijke communautaire onderhandelingen te maken heeft, is steeds minder duidelijk.

Dave Sinardet
Senior Fellow
Itinera Institute

Ondertussen zijn we zo murw geslagen dat, als het er ooit komt, élk communautair akkoord alom gebel en gejuich zal ontlokken, hoe het er ook uitziet. Omdat we hopen dan eindelijk een tijdperk af te sluiten van immobilisme gekruid met crisissen en crisettes. En omdat die staatshervorming zo technisch is, dat weinigen er wijs uit raken. Wie zal nog de energie kunnen opbrengen om zich af te vragen of het eigenlijk een goed akkoord is? Nee, als het er maar is. En in de huidige context zal het er enkel komen als het goed (genoeg) is voor de twee leidende partijen, N-VA en PS. Maar is het daarom ook een goed akkoord voor dit land en zijn inwoners?

Die twee partijen beweren van wel: het land moet beter werken. No-

chtans, als je kijkt naar wat er op tafel ligt – zoals samengevat in de nota De Wever, maar eerder ook al in de mondelinge nota Di Rupo – kun je moeilijk geloven dat dit het uitgangspunt van de onderhandelingen was.

Ook al vertelt de partij publiek een ander verhaal, voor N-VA moet een akkoord vooral een zo groot mogelijke stap zijn naar verdere Vlaamse autonomie. Bovendien mag daar geen 'te hoge prijs' voor worden betaald en is alles wat verdere stappen naar onafhankelijkheid van Vlaanderen bemoeilijkt uit den boze. Ziedaar de beruchte Baert-doctrine, in Vlaams-nationalistische middens nog steeds een leidraad.

Meer Vlaamse autonomie hoeft

“

Het land hervormen in het algemeen belang is iets anders dan het sluiten van win-win deals tussen Vlaamse en Franstalige partijen.

”

uiteraard niet te vloeken met een beter werkend land. Zo kunnen doordachte regionalisering en bijdragen tot een meer coherente bevoegdheidsverdeling, zoals in het arbeidsmarktbeleid. Maar heel wat andere splitsingen die men nu

wil doorvoeren leiden vooral tot nieuwe nodeloze versnippering. Bovendien moet soms ook de omgekeerde beweging

bespreekbaar zijn, bijvoorbeeld voor buitenlandse handel. Spreek met bedrijfsleiders en diplomaten en vaak zul je horen dat we dankzij de vorige staatshervorming al veel extra geld uitgeven om ons in het buitenland hopeloos verdeeld en verward te profileren. Toch gaat men nu duchtig op die weg verder.

Sommigen vinden het separatisme van N-VA in de onderhandelingen vandaag niet relevant, omdat het maar een doel op lange termijn is. Nochtans bepaalt dat einddoel ook vandaag wat voor N-VA aanvaardbaar is.

En hetzelfde geldt voor ... de PS. Niet dat ze daar separatisme willen, maar ook zij onderhandelen wel vanuit die logica. Ze willen vandaag niets aanvaarden dat hun onderhandelingspositie bij een verdere en eventueel totale

opsplitsing van het land zou verzakken. Kortom: voor de PS moet een akkoord vooral de politieke en financiële belangen van Wallonië en Brussel vrijwaren, vandaag en morgen. En van de partij, maar dat is grotendeels hetzelfde.

Ook dit staat niet noodzakelijk haaks op een coherent federaal systeem. Het behoud van de interpersoonlijke solidariteit is vanuit die invalshoek zeker verdedigbaar. Net als het verzet tegen een splitsing van de vennootschapsbelasting: omdat de gewesten alledrie bevoegd zijn voor een deel van dezelfde Brusselse economische regio zouden ze daar tot zware onderlinge concurrentie worden gedreven. De huiver voor interne Brusselse hervormingen en financiële responsabilisering toont dan weer wel aan dat de PS-houding nefast is voor een zinvolle hervorming.

Leg je de uitgangspunten van Di Rupo en De Wever bij elkaar, was hun initiële 'herenakkoord' om de financieringswet niet fundamenteel te herzien, dan ook best begrijpelijk. De financiële versterking van de federale overheid is niet bepaald de prioriteit van de N-VA, en de PS wil vooral dat Wallonië en Brussel geen middelen verliezen. Met een financiële hervorming in het algemeen belang heeft dat weinig te maken. De prominente rol van N-VA ver-

schert het patroon vandaag nog, maar eigenlijk kwamen staatshervormingen altijd al neer op een strijd tussen Vlaamse en Franstalige belangen, zoals gedefinieerd door de leidende partijen aan beide kanten. Dat confederaal onderhandelingskader vloeit onder meer voort uit ons systeem waarin politici bij verkiezingen enkel verantwoording moeten afleggen – of om het modieuzer te zeggen: geresponsabiliseerd worden – tegenover de kiezers van hun eigen taalgemeenschap.

In zo'n kader vallen best win-win deals te sluiten tussen Vlaamse en Franstalige partijen, zoals in het verleden, maar een land hervormen in het algemeen belang is iets anders. Bovendien moet je er communautaire polarisatie en immobilisme bijnemen, zo bleek de vorige 77 cruciale dagen al. Het succes van een partij als N-VA, die voor een groot deel op die polarisatie en dat immobilisme inspeelt, is dan ook een logisch gevolg van hoe ons federaal systeem de voorbije decennia werd vormgegeven. Dat gebeurde de voorbije decennia vooral door

CD&V en PS, vandaag de twee belangrijkste politieke slachtoffers van die N-VA.

Zou ook dat 'immanente gerechtigheid' à la Monseigneur Léonard zijn?

Dave Sinardet
Senior fellow
Hooftdocent Universiteit Antwerpen en Facultés Universitaires Saint-Louis.

Verschenen als column in De Standaard van 18 oktober 2010.

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur